

Aan de leden van de Raad

Stadhouderslaan 200
Postbus 15
6170 AA Stein
T +31 (0)46 435 93 93
info@gemeentestein.nl
www.gemeentestein.nl

BTW NL 0017.31.105.B.02
KvK 5198 4997 0000
IBAN NL20 BNGH 0285 008 110
BIC BNGH NL2G

Datum: oktober 2021
Uw kenmerk:
Zaaknummer: 0971
Behandeld door: L. Haarsma
Betreft: Nadere toelichting financiële kengetallen van de begroting

Geacht raadslid,

Bij het behandelen van de begroting is een veel voorkomende vraag van raadsleden maar ook burgers "Hoe staat onze gemeente Stein er nu financieel voor?" Om u nader te informeren gaan we in deze raadsinformatiebrief nader in op een aantal kengetallen die in de begroting zijn opgenomen.

Vooraf

Net als wanneer je naar je eigen financiële positie kijkt, is het noodzakelijk om inzicht te hebben in je bezittingen (bijvoorbeeld je huis en auto) en de wijze waarop deze eventueel zijn gefinancierd (hypotheek, lening of eigen middelen). Concreet zou je kunnen zeggen dat je met een zeker inkomen de huur of hypotheek kan betalen, je verder geen grote schulden hebt en ook nog over een spaarsaldo beschikt, je financiële positie solide is.

Wet en regelgeving

De Gemeentewet en de Provinciewet schrijven voor dat elke gemeente en elke provincie jaarlijks begrotings- en verantwoordingsstukken moet opstellen. Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) bevat de regelgeving daarvoor.

Sinds 2015 is in het BBV opgenomen dat gemeenten verplicht zijn een uniforme basisset van vijf financiële kengetallen op te nemen in de begroting en jaarrekening. Deze vijf kengetallen zijn opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Begroting en jaarrekening

Wat van belang is om te realiseren is dat er een groot verschil is tussen de interpretatie van de kengetallen tussen de begroting en jaarrekening. Bij de begroting zijn de cijfers een prognose op basis van geplande uitgaven. Bij de jaarrekening zijn de kengetallen gebaseerd op de daadwerkelijke en gerealiseerde cijfers. Dit betekent dat de jaarrekening een beeld geeft van de realisatie en dus de daadwerkelijke financiële status van de gemeente Stein.

Nadere toelichting op de kengetallen

- Netto schuldquote (en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Kort door de bocht kan gezegd worden 'Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote'. De netto schuldquote weerspiegelt namelijk het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft daarbij een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Wat we zien voor de gemeente Stein is een hoog investeringsniveau waardoor de schuldpositie voor de komende jaren stijgt. Bij de jaarrekening 2020 zien we dat de netto schuldquote voor het eerst de 100% overstijgt. Deze stijgende trend is ook waar te nemen in de begroting 2022. Indien de raad ervoor kiest de netto schuldquote te willen verlagen, dan zou er gedacht kunnen worden aan het instellen van een beperking van investeringen zodat er minder externe middelen aangetrokken hoeven te worden. Of dat het eigen vermogen (algemene reserve) wordt aangevuld.

- Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente Stein in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Omdat we als gemeente Stein veel financieren met externe middelen is er veel extern vermogen. Ondanks dat ons eigen vermogen (het totaal van de algemene en de bestemmingsreserves) nog steeds een voldoende volume heeft vormt deze schuld op dit moment geen probleem voor de financiële positie. De genoemde maatregelen bij de netto schuldquote hebben ook direct een (positief) effect op de solvabiliteit van de gemeente. Het college ziet echter op dit moment niet de noodzaak om deze maatregelen, zowel met betrekking tot de netto schuldquote, als het solvabiliteitsratio te treffen. Na overleg met de toezichthouder, worden wij in ons standpunt gesterkt.
- Grondexploitatie
De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De gemeente Stein heeft afgelopen jaren geen grote grondtransacties gehad. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten.

Wanneer de grond tegen de prijs van landbouwgrond is aangekocht, loopt een gemeente relatief gering risico. Het is dus belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld. Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd.

- Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de belastingen. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten.

Zoals bekend betekent een positief percentage dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. We zien echter ook dat dit (begrotingstechnisch) schommelt en soms negatief is. We blijven dit monitoren maar zijn hier ook afhankelijk van het gemeentefonds. Hierover hebben wij u middels een separate brief geïnformeerd waarin duidelijk wordt dat de cijfers opgenomen in deze begroting uitgaan van structureel minder middelen. Dit betekent dat alle kengetallen positief eruit zouden zien als de stand van de september circulaire (bij een gelijkblijvende begroting) financieel zou worden vertaald.

- **Belastingcapaciteit**
De OZB en de opcenten zijn voor onze belangrijkste eigen belastinginkomsten. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of ruimte is voor nieuw beleid.

Voor de gemeenten wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Naast de OZB wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld (er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt). Dit is voor de gemeente Stein niet het geval.

Beoordeling van de kengetallen

Een afzonderlijk kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Een hoge schuld heeft voor de gemeente Stein niet direct een nadelig effect op de financiële positie. Wel blijft het van belang om het eigen vermogen op pijl te blijven houden en te zorgen dat we voldoende structurele baten hebben om de kapitaalslasten (rente en afschrijving) te blijven voldoen.

De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente.

Normering en provinciaal toezicht

De kengetallen zijn bedoeld om inzicht te geven in de financiële positie. Een normering waaraan getoetst wordt is niet aan de orde. De gemeente Stein volgt hierin landelijke normen waarbij ons college aan de hand van de kengetallen de financiële positie toelicht. Het staat de raad hierin vrij om eventueel bijstellingen te verlangen. Het college houdt nauw contact met de toezichthouder. Bij het verdiepingsonderzoek in 2020, waarover de raad is geïnformeerd, zijn geen aandachtspunten gekomen met betrekking tot de kengetallen en voldoen wij aan de eisen van de toezichthouder.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Stein,
namens dezen,

{@SIGNATURE@}

N.T.P. Wingelaar
Wethouder Middelen en Economie